

Άρειος Πάγος 501/1977, Τμ. Γ'

Πηγή: ΝοΒ 26/78 σελ. 172

Περίληψη: Εργατικό ατύχημα. - έννοια και έκταση ευθύνης εργοδότη και προστασία εργαζομένου κατά ν. 551. - αντικατάσταση προστασίας με τον α.ν. 1846/1951 "περί κοινωνικών ασφαλίσεων" (ΙΚΑ). - απαλλαγή εργοδότη από υποχρέωση αποζημίωσης έναντι εισφορών στο ΙΚΑ. - περιορισμός της ευθύνης του εργοδότη κατά το αστικό δίκαιο μόνο στην περίπτωση ατυχήματος από δόλο του εργοδότη κατ' άρθρ. 60 α.ν. 1846/1951. - ατύχημα σε εργάτη ασφαλισμένο στο ΙΚΑ, που οφείλεται σε παράλειψη του εργοδότη να τηρήσει τους όρους ασφαλείας εργαζομένων. - δεν ευθύνεται ο εργοδότης κατά το αστικό δίκαιο, αλλά το ΙΚΑ.

Απόφαση Δικαστηρίου

Προεδρεύων ο κ. Γ. ΚΑΡΑΜΑΝΟΣ, αντιπρόεδρος

Εισηγητής ο κ. Π. ΘΕΟΔΩΡΟΠΟΥΛΟΣ, αρεοπαγίτης

Δικηγόροι οι κ.κ. Γ. Κουμάντος, Παν. Στασινόπουλος

Επειδή διά της υπό του ν. 551/1914 επιβληθείσης προστασίας των εργαζομένων έναντι του επαγγελματικού κινδύνου εθεσπίσθη η ευθύνη του εργοδότη προς αποζημίωσιν επί εργατικού ατυχήματος ανεξαρτήτως υπέρβλεψης πταίσματος αυτού, περιωρίσθη δε εξ αντιθέτου η έκταση της υποχρέωσώς του εις ωρισμένην αποζημίωσιν αντί της κατά το κοινόν αστικόν δίκαιον οφειλομένης πλήρους τοιαύτης και διά του άρθρ. 16 αυτού ωρίσθη εκλεκτικόν δικαίωμα των παθόντων και των αντί τούτων δικαιουμένων να ασκήσωσιν είτε την εκ του διαληφθέντος νόμου είτε την εκ του κοινού αστικού δικαίου προσήκουσαν αυτοίς προς αποζημίωσιν αξίωσιν μόνον, εις ην περιπτώσιν το αδίκημα προήλθεν εκ δόλου του εργοδότη ή εν εργασία ή επιχειρήσει, εν η δεν ετηρήθησαν αι διατάξεις των ισχυόντων νόμων, διαταγμάτων ή κανονισμών περί των όρων ασφαλείας και εκ της μη τηρήσεως τούτων. Η διά του ρηθέντος ν. 551/1914 παρεχομένη επί εργατικών ατυχημάτων εις τους εργαζομένους προστασία αντικατεστάθη αρχικώς διά της υπό του ν. 6298/1934 και μετέπειτα του α.ν. 1846/1951 περί κοινωνικών ασφαλίσεων εισαχθείσης ευριπύρως και πέραν των εργατικών ατυχημάτων εκτεινομένης ασφαλίσεως και έναντι της εις τους εργοδότης επιβαλλομένης υπ' αυτού μειζονος δε των εργαζομένων, εισφοράς προς πληρωμήν των εκ του νόμου τούτου ασφαλιστικών παροχών και αφ' ενός μεν διά του άρθρ. 34 § 2 του ως άνω α.ν. 1846/1951, απηλλάγησαν οι εργοδότης της υπό του ν. 551/1914, ως εκωδικοποιήθη, οριζομένης υποχρέωσως προς καταβολήν αποζημίωσως και εξόδων νοσηλείας και κηδείας, εάν ο παθών έχη υπαχθή εις την ασφάλισιν και δικαιούται αυτός και εν περιπτώσει θανάτου του τα κατά το άρθρ. 28 § 6 του ως άνω αν. νόμου πρόσωπα των παροχών του εν λόγω νόμου αφ' ετέρου δε διά της αντιστοίχου προς το άρθρ. 16 του ν. 551/1914 διατάξεως του άρθρ. 60 § 2 του ως άνω α.ν. 1846/1951 περιωρίσθη κατά το κοινόν αστικόν δίκαιον ευθύνη του εργοδότη μόνον εις την πρώτην περιπτώσιν του άρθρ. 16 του ν. 551/1914, ήτοι εάν το ατύχημα επήλθεν εκ δόλου του εργοδότη ή του υπ' αυτού προστηθέντος, ρυθμισθείσης της εν τη περιπτώσει ταύτη σχέσεως μεταξύ του δικαιούχου της αποζημίωσως του εργοδότη και του Ιδρύματος Κοινωνικών Ασφαλίσεων ως ειδικώτερον εν τη διατάξει. Η δευτέρα κατά το άρθρ. 16 του ν. 551/1914 εξαιρέσις πλήρους κατά το κοινόν αστικόν δίκαιον ευθύνης του εργοδότη δι' επέλευσιν του εργατικού ατυχήματος εκ της μη τηρήσεως των όρων ασφαλείας των εργαζομένων των επιβεβλημένων εκ των ισχυόντων νόμων, διαταγμάτων και κανονισμών δεν επανελήφθη, επί τω σκοπώ, όπως κατά την περιπτώσιν ταύτην αποκλεισθή η κατά το κοινόν αστικόν δίκαιον ευθύνη του εργοδότη έναντι των υπό του α.ν. 1846/1951 επιβληθεισών αυτώ εισφορών διά την πληρωμήν των υπό του νόμου τούτου προβλεπομένων παροχών. Το συμπέρασμα τούτο ενισχύεται και εκ του ότι ο νομοθέτης, έχων υπ' όψιν την μη τήρησιν των μέτρων διά του ως ανωτέρω α.ν. 1846/1951 διαγραφομένων διά την υγιεινήν και ασφάλειαν των ησφαλισμένων εις τους τόπους της εργασίας και επομένως και νέαν αφορμήν να σκεφθή περί εργατικών ατυχημάτων επερχομένων εκ της μη τηρήσεως επιβεβλημένων νομίμως μέτρων ασφαλείας των εργαζομένων και περί των εκ τούτων ευθυνών, αρκείται να ορίση το εν τη διατάξει δικαίωμα του ιδρύματος προς επαύξησιν εκ της αιτίας ταύτης των εργοδοτικών εισφορών μέχρι 50% παραλείπων πάσαν μνείαν περί υποχρέωσως του εργοδότη προς αποζημίωσιν διά την περιπτώσιν εργατικού ατυχήματος επελθόντος εκ της μη τηρήσεως των διαλειφθέντων μέτρων. Κατ' ακολουθίαν των ως ανωτέρω διατάξεων, προκύπτει ότι εν περιπτώσει εργατικού ατυχήματος επελθόντος ένεκα της μη τηρήσεως των διατάξεων των ισχυόντων νόμων, διαταγμάτων ή κανονισμών περί των όρων ασφαλείας των εργαζομένων, εάν ο παθών έχη υπαχθή εις την ασφάλισιν του ως ανωτέρω α.ν. 1846/1951 "περί κοινωνικών ασφαλίσεων", και ως εκ τούτου δικαιούται ούτος ή εν περιπτώσει θανάτου του τα εν τω άρθρ. 28 § 6 του ως άνω αν. νόμου αναφερόμενα πρόσωπα των παροχών των ασφαλίσεων του νόμου τούτου, δεν υφίσταται κατά νόμον υποχρέωσις του οικείου εργοδότη προς καταβολήν της κατά τας διατάξεις του κοινού

αστικού δικαίου αποζημιώσεως. Εντεύθεν το δικάσαν Εφετείο δεχθέν, ως προκύπτει εκ της προσβαλλομένης αποφάσεώς του, ότι η υπό δίκην αγωγή (εφ' ης αύτη εξεδόθη) ήτις διώκει την καταψήφισιν των εναγομένων εις την καταβολήν προς την ενάγουσαν δι' εαυτήν και ως νομίμου επιτρόπου των ανηλίκων θυγατέρων της Μ*.Α* και Ο*. αποζημιώσεως κατά τας διατάξεις του κοινού αστικού δικαίου διά στέρησιν διατροφής των επελθούσαν εκ του επισυμβάντος την 18.12.1965, θανάτου του συζύγου της πρώτης των αναιρεσιβλήτων και πατρός των λοιπών Χ.Κ.** εξ εργατικού ατυχήματος κατά την εκτέλεσιν παρά τούτου ως τεχνίτου οικοδόμου της εργασίας επισκευής του στήθαιου (ταράτσας) και του εξωτερικού φωταγωγού της υπό των εναγομένων (αναιρεσιδόντων) ανεγερθείσης και εν τη αγωγή αναφερομένης πολυκατοικίας (δι' ην εκτέλεσιν εργασίας προσελήθη ούτος, ων ησφαλισμένος παρά τω ΙΚΑ, υπό των εναγομένων εξ ων ο πρώτος ετύγχανεν εργολάβος, ο δε έτερος επιβλέπων μηχανικός), επισυμβάντος του εν λόγω ατυχήματος λόγω μη τηρήσεως των διατάξεων των ισχυόντων νόμων, διαταγμάτων ή κανονισμών περί των όρων ασφαλείας και ένεκα της μη τηρήσεως τούτων είναι νόμω βάσιμος ως προς το ως ανωτέρω αίτημα (καταβολής αποζημιώσεως) καθ' όσον νομιμοποιούνται αι ενάγουσαι όπως βάσει των ως ανωτέρω παρατιθεμένων διατάξεων ασκήσωσι κατ' εκλεκτικόν αυτών δικαίωμα την εκ του κοινού αστικού δικαίου αξίωσιν προς αποζημίωσιν ως όντων υποχρέων προς τούτο των εναγομένων καθ' ο τούτων μη απαλλασσομένων της υποχρέωσεως ταύτης καίτοι ο ως ανωτέρω παθών σύζυγος και πατήρ των εναγουσών ήτο ησφαλισμένος παρά τω ΙΚΑ, ουχί ορθώς και νομίμως εφήρμοσε και ηρμήνευσε τας ως ανωτέρω παρατιθεμένας ουσιαστικού δικαίου διατάξεις καθ' όσον αφορά την αιτουμένην περί τούτων αποζημίωσιν διά στέρησιν διατροφής και αναιρετέαν εαυτήν κατέστησε κατά τον περί τούτου βάσιμον κατά το άρθρ. 559 § 1 ΚΠολΔ λόγον της υπό κρίσιν αιτήσεως αναιρέσεως, δι' ης ως τούτο προκύπτει εκ του συνόλου της, η προσβαλλομένη ως ανωτέρω απόφασις πλήττεται μόνον καθ' ο μέρος επεκύρωσε δι' απορρίψεως της ασκηθείσης εφέσεως την πρωτόδικον απόφασιν ως προς το αίτημα της αγωγής περί καταβολής αποζημιώσεως λόγω στερήσεως διατροφής των εναγουσών επελθούσης εκ του θανάτου του ρηθέντος μισθωτού. - (Αναιρεί την Εφ. Θεσ. 397/1974).